

БРОЈ 10 ЛЕПТА

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у ул. Леонтос-ту-Софу бр. 13.

Власник

КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Булгароктон бр. 59.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

НАРОД

- » Не виј, вуче, не гракћи гавране!
- » И ако сам рана допануо,
- » Још је здраво срце у јунака
- » И здраве су руке обадвије
- » А пуна је преко крила дилка!...
- » Ако ли јој живи огањ дадем,
- » Оба ћу ти саломити крила
- » И тебе ћу крај себе панути...
- » Да заједно ране ранујемо —
- » Да заједно јаде јадујемо!...

И заиста, никада као данас наш народ није могао нити је био у праву, да са више поноса и дужности баци у лице смисао горњих стихова свога великог песника свима својим државним и националним отвореним непријатељима.

Данас, после скоро пет година сталног ратовања, у коме је наш народ одговорио својим дужностима са једним самопрегорењем, коме равног примера не може да нађе ни наша ни општа историја, лист „Народ“ излази пред читаоце са отвореним задатком: да свом силом живе, искрене и истините речи подржи племенити и осведочени патриотизам на путу извршења узвишених дужности до краја...

Данас, после толике славе и толиких искушења, после Куманова, Битоља, Једрена и Брегалнице, после Цера, Јадра, Рудника, Сувобора и Авале, после Црне Горе, Албаније и Крфа; данас, када су наши циновски и дивни борци, после крва-

вог Кајмакчалана и окрвављене Црне, поново повратили свети праг наше миле отаџбине; данас, када је дефинитивна победа наших великих и моћних савезника и наша над мрским германско-монголским завојевачима тако близу а ослобођење и уједињење целог нашег народа од Триглава и Арада до ушћа Вардара тако извесно и сигурно, — „Народ“ сматра за своју прву дужност да истакне ону мученичку али спасоносну девизу, која треба да определи свако наше мишљење и делања а коју изражавају ове четири узвишене речи: *вера и стрпљење, нада и истрајност.*

Са своје пак стране покретачи »Народа« се заветују својим читаоцима, да ће до краја истрајати у своме раду, који ће се за сада кретати у ова два главна правца:

Прво, као независан и демократски орган јавнога мишљења »Народ« ће јавно покретати и слободно третирати сва она многоброј-

на општа и животна питања, која се односе на наш народ и на његову будућу велику државу. Он ће се у томе раду руководити само великим интересима целог народа и узајамним дужностима и правима између њега и његове државне заједнице, без партијских предрасуда и верских и сталешких разлика.

Друго, »Народ« ће уложити своје најбоље силе, да средством обавештавања пријатељских и савезничких народа и ангажовањем њихових моћних држава наше народносно питање добије јуно задовољење и санкцију, који ће одговорити жртвама и напорима, које је наш народ поднео у овоме светском пожару, и који ће интегрално и дефинитивно осигурати и учврстити нашу државну и националну будућност.

Таквим радом ми се надамо, да ћемо се са своје стране толико одужити нашим славним жртвама, које су пале за велико народно и државно дело...

ЗВЕЗДИЦЕ

Пушите српски дуван. Да, пушите га, јер је бољи а данас није ни скупљи него грчки дуван.

Али, забоба, нека С. Д. М. учини мало, како би се израда цигарета поправила много!

Услови за мешање и пе-

чење хлеба за избеглице сад прописани врло су строги. Ко се тога посла прими, мора положити велику кауцију, непечен хлеб се свим искључује, за јексик ће плаћати по 3 драхме казне, ако га одмах не замени. Разуме се, наш живот и здравље зависе од хлеба. Тако је и право, само да нису ови услови, — при којима се не искључују грчки поданици, — бар што се кауције тиче, прописани зато да се тог посла може примити само онај, који се о ове услове већ толико грешио?

Шта је боље бити у Солуну: војник или цивил?... Војник има бољи хлеб, лакше и јефтиније набавља намирнице, вози се на трамвају за марјаш, па, ако хоћете, и мирнија му је савест... Цивил се слободније креће, од њега се не траже објаве, може да седи ноћу док кафеџија допусти и има привилегију да пије ракију...

По овим подацима, ево решења: Најбоље је бити у војничком делу са цивилном у цену!

Гаргантуа

СВАКОМ СВОЈЕ

ПИОНЕРИ ВЕЛИКЕ СРБИЈЕ

Ево како наш сељак војник представља свој народ пред нашим пријатељима Французима и пред осталим странцима.

Жорж Рејмон врло даровити француски писац изнео је у 381. — 3852. броју највећег француског илустрованог ча-

ЗЕМЉА И НАРОД

СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

Три су главна природна, основна елемента, који одређују унутрашње везе и међусобни положај појединих српских и југословенских земаља. То су: комплекс земаља који захватају планине Динарског планинског система; земље Моравско Вардарске удољине; и јужне области велике Панонске равнице. Према та три основна морфолошка елемента може се извести природна подела српских и југословенских земаља у њиховој великој географској и културној заједници.

У Моравско-Вардарску Србију спадају све земље између Дрине и Тимока на северу и све земље између долине Црног Дрима и развођа Струме и Вардара на југу. Поред

осталих тој области припадају још и Косово с Метохијом, затим крајеви из слива Црног Дрима и напослетку области око Охридског и Преспанског језера. Налазећи се на најважнијем светском путу, те су земље имале најбујнију историјску прошлост. Кроз њих су пролазиле све оне многобројне и велике војске, које су ишле са запада на исток и с истока на запад; у њима су бијеле највеће и најкрвавије битке. Осим тога, у њима су најчешће и најјаче бесиле разне епидемије, које су из

Азије продрале у Европу. Због тих узрока у овим земљама је становништво у неколико махова проређивано и редуцирано, што је изазивало нова и свежа насељавања из

суседних планинских области. Сви ови моменти и близина Азије развили су нарочито у Вардарској Србији једну врсту етнографске мешавине. Вардарска Србија је последња област, до које су са истока на запад допрла права турска насеља, која су се у главном задржала у Тракији и Бугарској.

Услед тога што се пружа кроз цело Балканско Полуострво и што на северу додирује средњу Европу, а на југу Једрејско Море, Моравско-Вардарска Србија има најинтересантнији економски живот који се одликује великим бројем и знатном разноликошћу привредних производа. Њене северно ниже области најбољи су житарски крајеви на целом Балканском Полуострву. У јужним крајевима ове земље, нарочито од Превезског Превоја па на југ, најважнији су производи афион, дуван, памук,

пиринач и свила. А дуж целе Моравско-Вардарске Србије распрострла је и са нарочитом љубављу негована винова лоза. Због тога, што Моравско-Вардарска долина представља стару геолошку тектонску пукотину, дуж које су се у току геолошких времена вршиле велике вулканске ерупције, у овим се вулканским теренима крију највеће и најзначајније рударске области целог Полуострва. Мориховске планине; високе планинске области на десној обали Вардара, нарочито око Кичева, а на левој обали Вардара, нарочито око Кратова; планине око Новог Брда и Косова; Масурички Плато и области Копаоника; Рудник; Авала и Подринске планине између Дрине и Мораве и цело планински склоп између Мораве и Тимока и Нишаве и Дунава садрже у великим масама неописано богатство свих најразличитијих

природних творевина од злата и каменог угља па до бакра, гвожђа и олова.

Дуж долине Вардара и Мораве најдаље су у своје време продрли утицаји византинске културе, којим су путем у српске земље продрли и неколики елементи разних западно-азиских култура. У Вардарској Србији живи жилаво, трезвено и вајредно вредно становништво, које је на себи непосредно искусило све многобројне промене, које му је донео географски положај његовог завичаја. Еластичитету и довитљивости овога становништва много је допринело такозвано печалбарство — одлажење за зарадом у друге земље. То је музички најостветљивији и најдаровитији део српског народа, који је српској народној књижевности дао најстраственије и најфиније лирске песме, а српској музици најоригиналније и нај-

У ПРОПАЛОЈ ЗЕМЉИ

име, да хоће да захвали творцу за заузеће Битоља, да је ово његова црква у овој земљи. Па се окрену, помоли се Богу, пољуби икону и изађе ведре душе... Ови српски војници имају задивљујући изглед, ратнички и својтљив у исти мах, гибак и утанчан и ни сам не знам с каквом озареношћу на челу. Стара, античка раса, никада подјармљена, никада помешана с којом другом, врло сродна с расом наших, француских сељака. У најдубљем и у најлепшем значењу речи овде су се сусрела два дивна племства, две аристократије човечанства. И они то знају, и они то осећају.

О, кад би сви ми, што нас има, овако представљали свој народ и овако радили за њега.

ДНЕВНА ПОЛИТИКА

Солун, 27. јула

Наследник Цимерманов, нови немачки министар спољних послова, Килман, релативно је млад човек: сад му је четрдесет четири године. Његово име се први пут чуло за време познатог мароканског инцидента и афере у Казабланки. Кад је Виљем II, пошто је сазнао за многе ствари из Либана, одлучио да упути своје министра у Мароко, Килман је био тај који је добио од немачког министарства спољних послова нове инструкције, које су преокренуле ситуацију, и отклониле конфликт. У то време, међутим, он није давао утисак човека веће активности и систематског рада.

Наименовање Килмана на ово, данас најважније место у Немачку, изазваће, без сумње, многа стара сећања и многе коментаре, нарочито у француској штампи.

јаче мотиве. Те области дају јаке, необично предузимљиве, мање скрупулозне, људе са одређеним циљевима, који просперирају у трговини и индустрији и одликују се у политици ванредном окретношћу и издржљивошћу. У долини Јужне Мораве они се још и нарочито одликују необичном радљивошћу и нечувеном штедњом. — Од овога типа знатно се разликују области Шумадије, у ширем смислу, у Моравској Србији.

Западно од Моравске и Вардарске Србије настаје друга група српских и југословенских земаља, такозване, *Динарске Српске и Југословенске земље*. Оне се као једна целина пружају од Љубљанске котлине до реке Дрима — с једне стране, и између Јадранског Мора, Панонске котлине и Моравско-Вардарске удољине — с друге стране. Тој групи припадају највише

и најкршевитије планинске земље, које иду овим редом: Крањска, Западна и Јужна Хрватска, Далмација Јужна — Босна, Херцеговина, Црна Гора и Стара Рашка («Новопазарски Санџак»). Ове земље представљају шумом и водом најбогатији део Балканскога Полуострва. Те области састављене су у главном из пространих површи и тераса, од којих су ниже услед млађих језерских седимената врло плодне, док су више кршевитије, покривене шумом и подесне својим ливадама и испашама за планинско сточарство. Становништво ових високих планинских области представља етички најсвежији и најчистији део српског и југословенског народа. Одликујући се знатном количином атмосферског талога, свежим летима и хладним снежним зимама, више области ових планинских земаља имају при-

Јављају из Самоса, да су власти поскидале објаве, које су пре излепљене у Цариграду а у којима се сузива пијаницом и глупаком, а његови министри издајницима и лоповима. У објави се кривцима прети примерним казнама.

Грчки бегунци из Мале Азије тврде да је једна чета од 300 војних бегунаца убила маршала Лимана фон Сандерса и његовом четом командује један официр.

Маршал Лиман фон Сандерс био је шеф немачке војне мисије у Турској, заменивши генерала фон дер Голц пашу. Он је организовао одбрану Дарданела и био је великог утицаја на турски главни генералштаб.

ПРОТИВ ХЕНДЕРСОНА

Лондон, 27. јула

У Доњем Дому више посланика осуђивали су министра Хендерсона, што је отишао на социјалистичку конференцију у Париз. Хуџ је казао да је то министрово осуство незаконито. — Бонар Ло је бранио Хендерсона, али је на крају изјавио да пут Хендерсона, Хердла и Мекденалда на конференцију руских и француских социјалиста није био са одобрењем владе.

О ЗАРОБЉЕНИЦИМА

Лондон, 27. јула

Хендерсон питао је председника Министарског Савета, да ли су Лорд Њутн, генерал сер Анри Белфила и сер Роберт Јунер отишли у Хаг, као представници енглеке владе, у циљу преговора са генералом Фридрихом, мајором Драутом и Др. Екхардтом као представницима немачке владе; да ли ће се сви делегати састати у истој соби и какав ће бити предмет дискусије?

Г. Бонар Ло је одговорио: одговор на прво и друго питање је јасан. Енглески делегати овлашћени су, да преговарају само о питањима која

се односе на ратне заробљенике. На питања: поновно предузимање ратрирања бораца и цивилних заробљеника по досадањем споразуму; проширење досадањих споразума о ратрирању бораца и цивилних лица; преношење бораца — ратних заробљеника и у друге неутралне земље поред Швајцарске; интернирање цивилних ратних заробљеника у неутралним државама; брже достављање пакета заробљеницима; кажњавање заробљеника; репресалије над заробљеницима, касније или никакво кажњавање о заробљавању војника; и одстрањење енглеских официра са трговачких лађа из логора, у којима су интернирани борци официри. Највеће забрањено дискусионим и о другим питањима, која се односе на заробљенике, а који би могли имати значајан утицај на мировна решења су: вине у сваком случају од ратификације енглеске владе.

ХУМАНИ ПРОТЕСТИ

Амстердам, 27. јула.

Г. Хектор Тронб, професор Универзитета у Амстердаму и један од највећих научника у Холандији објавио је у холандском листу „Телеграфу“ чланак под насловом *Србија и неутрални*, у коме оштро протестује против злочина, којима су цен-

тралне силе обележиле садашњи рат.

Говорећи о држању Бугара, он изјављује да то што се догађа у делу Србије који је под њима вапије код Бога за осветом. Оно што је нарочито страшно то је рекрутovanje на окупираној територији Србије, којим бугарска влада натерује људе да се боре против своје рођене отаџбине, и тиме достиже максимум неморалности, што нам га је могао рат дати.

Г. Тронб позива и владе неутралних држава и остале који нису на влади да против овог нечовештва, изразе своје ужасавање у право да га криком објаве. Ако то учини цео незванични свет неутралних, он мисли, да ће Бугари можда доћи к себи.

ДРЖАЊЕ ЧЕХА

Цирих, 27. јула.

Унутрашњи односи у Аустрији су врло критични. Кључ решења ситуације још увек је код Чеха, који такође немају једно гледиште. Младочеси, национални католици и социјалисти траже ревизију устава, док старинари, католици и други Српски и Чешки држављани траже ревизију на конференцији у Цириху, а како се чешки држављани да уступају, удружили су се под једном једином погодбом да сузбијају друге тенденције.

У недељу су чешки социјалисти држали велике зборовове у Прагу и готово у свима већим чешким варошима. На њима се дискутовало о миру, тражило се демократицање монархије и аутономија Чешке. У Прагу је, пред више хиљада људи, говорио посланик Сукуп. У говору, дужем од два сата, он је рекао да је жеља за миром општа. Потребан је један демократски устав, који ће поправити аустроугарску монархију и ство-

рити од ње федералну државу од аутономних народности. Даље је Сукуп тражио да о миру и рату народ одлучује плебисцитом.

Пошто су једногласно усвојени сви захтеви у резолуцији, збор се разишао. Групе су ишле улицама певајући националну химну.

ШТА ЋЕ БИТИ И КАД

Лондон, 27. јула.

Један од најбољих одговора, који се могу дати свој радозналости и на сва питања о томе шта ће даље бити и како ће са чим бити свршено, дао је енглески министар спољних послова Балфур у Доњем Дому. На питање неких посланика о будућим резултатима рата, он ја рекао: «Посланици а и сви листови траже тачне изјаве, шта ће влада да ради у овом или оном делу Европе. Како ће се најбоље поступити са Југословенима, који је најбољи начин за третирање Аустрије. Сто разних тумачења појављивало се, али се о овим проблемима не може судити тако прецизно, као о историјским проблемима из прошлости. Нико од нас нема силе да предвиди околности, у којима ће се наћи свет, кад толики проблеми буду решени, ако већ неће да иде у област пророчтва. А тако радити, значило би чинити рђаву ус-

лугу својим држављанима. Дискусија о овим питањима, да се не преде пред њима, значило би чинити рђаву ус-

лугу својим држављанима. Дискусија о овим питањима, да се не преде пред њима, значило би чинити рђаву ус-

лугу својим држављанима. Дискусија о овим питањима, да се не преде пред њима, значило би чинити рђаву ус-

лугу својим држављанима. Дискусија о овим питањима, да се не преде пред њима, значило би чинити рђаву ус-

подземне реке избијају на површину и од затворених долина праве привремена језера између планинских венаца Далмације, Западне Босне, Херцеговине и Црне Горе. У овој природно врло лепој и интересантној, али економски веома сиромашној области, живи необично свеже, здраво и плодно становништво. Његово је главно занимање сточарство. Ти сточари пењу се лети на највише планинске венце, на којима за своју стоку налазе обилату пашу. Њихов полуномадски живот потпуно је сличај животу шпанских и француских транскимантних стечара. Ови сточари представљају физички најјачи и најсвежији део целога српског и југословенског народа. Код становништва ових области највише је развијена и израђена свест о заједници целога народа. Ту су највише очуване историске традиције, ту

родне особине сличне онима, које владају у планинским областима северозападне и средње Европе.

Са својим дугачким шумовитим венцима дубоким клисурастим долинама и свежином свога ваздуха, ове се области разликују од голих и плећатих планинских области Вардарске Србије, у којима преовлађују жарка и сува лета и блаже зиме. На обалама Јадранскога Мора влада медитеранска клима са друготрајним сушама у лето и несносним периодама киша у јесен и у пролеће. С обзиром на природне услове и природни живот, она страна овога планинског система која је окрећута Панонској равници знатно се разликује од области према Јадранском Мору. Ту су већ одлике средње европске климе са мањим утицајима степског карактера Панонске равнице. Ту је земљиште састављено

од млађих финијих језерских седимената и наноса река, што му све ствара карактер необичне плодности. Она је страна лети зелена, а њено становништво богатије и гушће насељено.

Јадранска је страна међутим састављена од кречњастих стена, које не могу да одрже воду на површини, већ је кроз разне пукотине упијају. Због тога је земљиште голо и неплодно, а његову економску оскудност, као да још више појачавају необична дуга, жарка и безкишна лета. У овој области има нарочитих природних појава, које су у осталим деловима Европе готово непознате. Атмосферска вода, коју упијају пукотине у кречњаку, скупила се у подземним каналима и пећинама и образује велике подземне реке и језера. Кад падну обилате јесење кише и кад се у пролеће отопе планински снегови, ове

желимо да постанемо министри. За Бога, ја верујем, да би много удобније седео на робијашкој клупи, него на фотели германског министра».

Берн. — Швајцарска телеграфска агенција извештена је, да се између Швајцарске и Немачке воде преговори о емисији једног немачког зајма у Швајцарској. За сада се тиче само претходних преговора између једне групе швајцарских и једне групе немачких банака.

Атина — Живот у Цариграду постао је неосносај. Цене намирницама достигле су невероватну висину. Ока шећера је 30 фрака. Више

око 5000 лица умрло је од глади.

Царих. — Аустријски коминике јавља: У току последњих бораба на доњој Сусити, места Сојеја и Мигрлес пали су у руке непријатељу.

Хавр. — Поводом оставке белгијског министра спољних послова барона Беверса, чланови белгијске владе изразили су живо жаљење, што се растају са тако цењеним колегом, са којим су имали најверније и најсрдачије односе. Белија, која познаје услуге уваженог дипломате, дубоко му је захвална за све његове услуге у најкритичнијој периоди своје историје.

депо муниције. Једног нашег апарата нема.

РУСКИ КОМИНИКЕ

Западни фронт. — Наше трупе, развијајући енергичну офанзиву, после упорне борбе, отерале су непријатеља из села Баршкловца и Вигоде и са висова западно од Вигоде. Заробили смо 7 официра и 300 људи и запленили 4 митраљеза.

РУМУНСКИ КОМИНИКЕ

На фронту Буковине, Две-

стра, Молдаве и на сектору између Молдаве и Тротуса, сви непријатељски напади, на разним тачкама, одбијени су од руских трупа. Руси су противнападима добили заробљеника и митраљеза. На сектору између Тротуса и Путне патролни сукоби, пушкарање и слабо бомбардовање. На Путни у области јужно од Марачести, између железничке пруге и Серета, воде се борбе.

— Један непријатељски аероплан оборен је пушчаном ватром близу Марачести. Пилот је погинуо а осматрач је заробљен.

НОВА РУСКА ВЛАДА

Руска криза је решена. Г. Керенски образовао је нови кабинет према својој изјави од 21 јула, уз сарадњу свих странака, Керенски је задржао портфељ министра војног и постао министар морине. Други министри су: г. Некрасов, министар финансија; г. Терешченко, спољних послова; г. Авксилцијев, унутрашњих дела; г. Пропокович, трговине; г. Зародни, правде; г. Јуринцев, саобраћаја; г. Карапашен, црквених послова; г. Олденбург, просвете; г. Никифин, поште; г. Кокочин, државни контролор. Овај нови положај у влади створно је нарочиту организацију са задатком да се појача највиша народна одбрана.

ДНЕВНИ ДОГАЂАЈИ

НАШ ДРЖАВНИ ИДЕАЛ — У свету данас се неће појавити Земља и народ Срба, Хрвата и Словенаца.

То је један одломак из великога дела „Нова Србија“, које је написао наш пријатељ Ђ. Ј. Дева и које ће ускоро изаћи на француском језику у Паризу. Овај опис наше земље и нашега народа по свима покрајинама етнографски и национално уједињеног Словенског Југа, поред потребних обавештења, „Народ“ даје својим читаоцима и као један део свога општег програма, на коме су многи од њего-

вих данашњих покретачарадили још од 1904. године.

ПУТ Г. АДЭСИДЕСА

Солунски префект г. Адосидес отпутовао је у Атину службеним послом. Он ће се вратити кроз неколико дана.

ЗА ТУСКЕ ПОДАНИКЕ

Шпански конзул у Солуну известио је солунског управника полиције да се он, по налогу своје владе, примио заштите турских поданика у Грчкој.

СА ГОЛГОТЕ ПРЕД ВАСКРС.

Под горњим именом г. Влада А. Поповић дао је у штам-

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Извештај од 15 сати. — Непријатељски одреди, који су покушали да продру у наше линије, источно од платоа Калифорније, одбијени су. — Северно од Сен Мијела и у високом Алзасу пропали су непријатељеви покушаји препада.

Извештај од 23 сата. — Доиста јака артиљеријска акција на десној обали Мезе, у шуми Кордер. И на сектору Дуомон, као и на платоу Палатон, као и на Радјер. Почина акција није била.

Источна војска. — На целом фронту о средња артиљеријска активност. На српском фронту и у кључу Црне, непријатељ је позушао два испада, али су ти покушаји пропали. — Енглеска авијатика је бомбардовала непријатељске логоре јужно од Велеса.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Одељења наших трупа извршила су прошле ноћи успеле испаде у непријатељске ровове

близу Ломбертида, заробила нешто војника и запленила митраљеза. Преко ноћ је непријатељска артиљерија била активна источно и северно од Ипра, а нарочито у близини Вестока и железничке пруге Ипр-Стаден.

Доцније: Понова су почеле велике кише. Наши савезници су преко дан опет напредовали северозападно од Бихухута. Непријатељска извиђачка одреда су одбијена синоћ и јутрос, северно од Рез и у близини Оан.

непријатељска артиљерија и даље је активна источно од Ипра.

Јуче су, и поред густе магле и облака, наши аероплани бомбардовали непријатељске железничке пруге и возове, све до на 40 миља иза немачког фронта. Они су причинили велике штете, нарочито тиме, што су један воз избацили из колосека а други бацили у ваздух. Бацане су бомбе и у току прошле ноћи на један непријатељски

је највише развијена свест о потреби свеколиког народног уједињења. У тим областима говори се најчистији српски језик. Ови горштаци развили су до кулминације разне традиционалне књижевности, нарочито српски јуначки епос. Одавде је се, као из једног централног извора националне снаге, вршило у разна времена насељавање по свима српским земљама око Саве, Драве, Дунава и Вардара.

Од овог великог система планинских српских земаља прва област која се највише наслања на Вардарско-Моравску Србију јесте *Стара Рашика*. То је колевка највеће српске средњовековне државе под династијом Немањића. Опколена са свију страна високим планинама, она представља високу тешко приступачну област са веома оштром природом и са врло сиромашним

економским животом. То је земља у коју су стране најезде врло тешко продирале, то је природно утврђен центар целог српског и југословенског народа. Његово становништво је сачувало карактер своје оштре и сурове природе: културно заостало, врло патријархално, али физички потпуно свеже, као год и становништво у суседној *Црној Гори*, која је састављена из високих безводних и неплодних кршева на северу и истоку од планине Ловћена и на рекама Зети, Морачи, Пиви и Тари. Заснована као мала засебна држава, Црна Гора је дуго времена почивала и црпела своју снагу у једној социолошки врло интересантној организацији рудименталног комунизма. Услед партикуларистичког духа појединих племена, који је се нарађавао у међусобним борбама и крвијој освети, Црна Гора није

успела да пређе ступањ патријархалне примитивне државе. Јако горштакто становништво, које је провело векове у борби са суровом природом и страјим најездама, није никад доспело да се навикне на један систематски рад и привреду, али је у накнаду зато увек представљало главног чувара српских народних традиција. Крајеви око Цетина и ближе мору показују више приморске рафинисаности и кад кад политичке препредености, највећим делом плитке и неозбиљне.

На западу од Црне Горе налази се *Херцеговина*, земља са климом која представља мешавину између планинске и медитеранске климе. Са чистим ваздухом, са ведрим небом, на планинском земљишту, које даје широке хоризонте, ова земља даје фамилије са много чврсте и здраве деце, која су упућена да се

селе из своје домовине. Од свих српских и југословенских земаља, у погледу насељавања и одлажења са родне грудве, Херцеговина заузима прво место. Али због силне плодности становништва она се није никад раселила. За време турске владавине, Херцеговина је готово стално била у побуну, она је стално правила завере са Млечима, Шпанијом и Русијом против Турске и непрестано савала о ослобођењу српског народа и васкрсу српске државе. Необично здраво, вредно и предузимљиво становништво испољава знаке широке интелигенције, срећеност погледа, велику предузимљивост и методичност у сваком раду. Са несумњивим организаторским талентом, Херцеговина је дала велики број трговаца, који су веома просперирали по свима српским земљама.

Дуж источне обале Јадран-

пу своју другу књигу ратних песама и кроз неколико дана биће готова и пустиће се у продају.

Књига има 40 страна, укуне је техничке израде; цена јој је 1 драхма, а може се поручити код писца — пошта бр. 999 са попустом 25 од сто или код овдашњег српског књижара г. Ристивојевића до ресторације „Београд“.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Лондон. — Лорд Роберт Чечил је изјавио у Доњем Дому, да су данас, постављењем овог министарства у Немачкој, потпуно уништене све наде на неку демократску регенерацију Немачке. У немачком министарству финансија Кајзер је поставио два нова члана, које је он сам изабрао у току једне тајне седнице.

Берн. — „Национал Цајтунг“ пише, да пут канцелара Михаелиса у Беч није дао резултате, који су се очекивали. Немачка и Аустрија потпуно се разилазе у пољском питању. Немачка је била предложила, да се Пољска подели између ње и Аустрије, али је цар Карло формално одбио овај предлог.

Париж. — „Матин“ јављају да је Курци, Министар дебор и Дипломат, посланик немачке совијетистичке мањине налазе већ пет дана у Штокхолму и да преговорају са Белгијанцем Хунсмансом.

Берн. — „Берлинер Најехрихтен“ и „Немачки Курир“ забрањени су.

Берн. — Канцелар Михаелис вратио се са свог пута по савезничким земљама. Листа новог кабинета јуче је објављена. — Килман нови министар спољних послова такође је стигао у Берлин. На његово место, за амбасадора у Цариграду одлази бивши министар спољних послова Цимерман.

ског Мора пружа се несразмерна по дужини Далмација; земља јаког сунца, необично лепих и дубоких залива, маслинака, лимунова, смокви, винограда и остатака старе латинске културе. Њене вароши, са својим тесним улицама, са старим градским зидинама, о које ударају морски таласи, са замковима и старим црквама велике уметности, дале су српству и југословенству прву уметничку књижевност и велики број научењака, мислилаца и морепловаца светског гласа. Њено бистро, интелигентно и савршено национално становништво, са својим ширим концепцијама, прво је схватило потребу и практично извело принцип народног јединства.

— Наставиће се. —

СРПСКО ТРГОВАЧКО ДРУШТВО А. Д. СОЛУН

УЛИЦА ПОБЕДА БРОЈ 11 — НА КЕЈУ ДО БИОСКОПА „ПАТЕ“

Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове.
Врши обичне и телеграфске новчане исплате.
Врши на својој благајни мењање — размену свих новчаних монета по повољним дневним курсевима.
Прима транзитну робу у своје транзитне магацине — антрпоте у Солуну.
Прима новац на штедњу и чување.
Обавештења бесплатно.

У П Р А В А.

СРПСКА КЊИЖАРА М. РИСТИВОЈЕВИЋА УЛИЦА НИКИ 35, — ПОРЕД МОРА

Препоручује српске књиге:

„Лазарица“, народна епопеја у 24 песме, др. 3 ; „Југославија“ Др. 2.50; „Песме бола и поноса“ Др. 2. ; „Венеричне болести“ Др. 2.—; „На капији будућности“, превод са француског Др. 1.50; „На помолу“ Др. 1.50; „Ружа“ Др. 1.50; „Божур“ Др. 1.50; „Косово“, нар. песме Др. 1.—; „Скање на отаџбину“ Др. 1.—; „Ратне песме“ Др. 1. ; „Двеће“ Др. 0.70; „Са српског фронта“ Др. 0.50; „Беседе игумана Методија“ Др. 0.50; „Антихрист“, интересно пророчанство Др. 0.40; „Робовање“ Др. 0.30; „Мишарска победа“ Др. 0.30; „Свеске Тајне прерватне организације“; „Српски календари“ 0.40. Речнике Стевовића: у фином повезу од платна српско-француски Др. 6.—, француско српски Др. 6.—, повезани уједно Др. 10; мали црни фотографисани у истом повезу српско-француски Др. 3, и француско-српски Др. 3. Граматике Петровића, оригиналне, метода Гаспај-Ото Сауер, српско-енглеске Др. 7, српско-италијанске Др. 7. Учитељ енглеског језика од Ђорђа Петровића, у тврдом повезу Др. 5, а у меком повезу Др. 3. Речник: српско-енглески и енглеско-српски повезан уједно у тврдом повезу, од Луја Кана, Др. 4.50. Речник: за почетнике српско-француски и француско-српски од Серафимовића, Др. 1.50. Дописне карте: са сликама повлачења српске војске кроз Албанију, колекција 8 комада Др. 1. Романи: „Хања“ од Сјенкјевића, у српском преводу, Драме 3.—.

СРПСКИ ДУВАН ————— СРПСКИ ДУВАН КОСТА ЧОМИЋ И ЛЕОН СТАВРИЋ КОД „СРПСКОГ ВОЈНИКА“

ИГЊАТИЈЕВА БР УЛ. 133 (преко пута покр. чарш. до трамв. стан.)

Препоручује своје велико стовариште

*** СРПСКОГ ДУВАНА ***

и циг. пап. свију врста, које продају по најбољим условима

Поред дувана у радњи се може добити и колонијалне робе као: шећера, кондезованог млека, разних конзерви, и т. д.
Зато се препоручује српским војницима — куририма — да неизоставно сврате у нашу радњу где ће моћи да се снабду свима потребама по најумеренијој цени.

Купцима дувана даје се проценат по погодби.

Част нам је ставити до знања српској војсци и српској публици, да смо у Солуну, морско пристаниште—кеј, улица Ники 35, отворили

СРПСКУ РЕСТОРАЦИЈУ

БЕОГРАД

где се кувају само српска јела, а нарочито недељом српска гибаница.
Потрудили смо се и набавили чиста природна вина талијанска, француска и грчка, такође и француски и грчки коњак.
Јела чиста српска са свињском машћу.
Препоручујући се српској војсци и публици, молимо је за посету.

С особитим поштовањем,
Ђира Васић трг. Београђанин
Васа Златаревић, ресторатер

РЕСТОРАН „КОЛУМБО“

— СОЛУН —

Улица КОЛУМБО број 13,
— до Главне Интендантуре.

Препоручује српској војсци, а нарочито онима, који долазе са положаја, своју одличну српску кујну у којој се кувају само српска јела и то на чистој свињској масти.
Увек има врло доброг хладног црног и белог вина. —

За посету моли
ЂУРА ЈОВАНОВИЋ, угоститељ.

ТАЛИЈАНСКИ МАГАЦИН

У УЛИЦИ ФРАНК 32

Отворен је талијански магацин и снабдевен војничким потребама — профитантом.

Продаја искључиво савезничким трупама.

ПРОДАЈА У ТАЛИЈАНСКОЈ МОНЕТИ
а у осталој по курсу.

— УЛИЦА ФРАНК БР. 32 — СОЛУН —

ЈЕДИНА СРПСКА БЕРБЕРНИЦА

ЂУРЕ ПОПОВИЋА

У УЛИЦИ КОЛУМБО БР. 12 :: СОЛУН

Препоручује се сваком брату Србину као најсолиднија, како у погледу рада тако и саме чистоће. Посао се обавља брзо и лако по најновијим хигијенским прописима и правилима.

Моли за посету

Ђура Поповић, берберин.

ПРОДАЈА ДУВАНА

УЛИЦА АЛЕКСАНДРА ВЕЛИКОГ БРОЈ 4.

У БЛИЗИНИ ХОТЕЛ „ТЕЛЕГРАФА“ И ВОЈНЕ ЗАДРУГЕ

Отворио сам продавницу српског дувана-цигарета и цигар папира, исте продаваћу искључиво српској војсци и српском живљу. Стога скрећем пажњу свима војним куририма, који долазе у Солун ради снабдевања намирницама и дуваном, да изволе посетити моју продавницу ради набавке дувана, где ће добити велики рат бат (од 50 до 100 динара 8 од сто, преко 100 динара 10 од сто, преко 500 динара и више по погодби).

У мојој радњи може се вршити промена новца са најповољнијим курсом.

Увек свој своме!

Споштовањем
Риста К. Стајић
трг. из Врање

ФОТОГРАФ МИЛАН КРЧМАРЕВИЋ :: СОЛУН

ХОТЕЛ ПАРИЗ = СОБА БР. 55.

Јавља српској публици да врши СЛИКАЊЕ преко целога дана у хотелској башти по умереној цени. :: Нарочито се скреће пажња српским војницима, да је сликање на дописним картама врло солидне израде.